

Wilfred Burchett

Kinas utrikespolitik: En Kinavän ställer några frågor 1976

Artikeln först publicerad i *The Guardian*, 5 maj 1976.

Översättning och redigering: Martin Fahlgren

Introduktion

Burchett tog tidigt (1963) ställning för Kina i den sino-sovjetiska konflikten. Därför blev han extra besviken när det visade sig att Kina under 1970-talet intog allt fler märkliga ståndpunkter i internationella frågor.

Följande artikel skrev Burchett efter att han blivit uppmärksam på kinesernas inställning till inbördeskriget i Angola,¹ där de bl a (tillsammans med USA) stödde "Nationella fronten för Angolas befrielse" (FNLA) som bekämpade den socialistiska "Folkrörelsen för Angolas befrielse" (MPLA) – den sistnämnda segrade till slut ändå.

Med början 1970 gjorde en Kina utrikespolitisk högersväng. För kineserna hade Sovjetunionen alltmer kommit att betraktas som huvudfiende, vilket ledde till att de uppskattade länder och rörelser som var fientligt inställda till Sovjet. Ett tydligt tecken på detta var att Kina 1970 inledde en charmoffensiv gentemot USA – den s k ping-pong-diplomatin – som kulminerade med president Nixons statsbesök i Kina 1972, och upprättandet av fullständiga diplomatiska förbindelser, något som kraftigt irriterade vietnameserna som ju slogs mot amerikanerna i Sydvietnam.

Det blev allt tydligare att kineserna struntade i karaktären av de regimer och organisationer som man upprättade goda förbindelser till. Således stödde man 1971 regimen på Ceylon (nu Sri Lanka) när den brutalt slog ned ett ungdomligt uppror, liksom regimen i Pakistan när den försökte besegra ett folkligt uppror i Östpakistan (nu Bangla Desh). Kina stödde också Sudans regim när den slog ned ett kommunistiskt kupp försök, upprättade goda relationer med shahens Iran, liksom kejsar Haile Selassies Etiopien och Pinochet-juntans Chile.²

Man skulle senare följa upp detta med stöd till Pol Pots Kampuchea i dess konflikt med Vietnam, och t o m (1979) genomföra ett militärt anfall på Vietnam, något som i hög grad skulle engagera Burchett, se lästipsen allra sist.

Martin F

Bilaga: John Pilger om Wilfred Burchett

Denna korta notis skrev Pilger med anledning av utgivningen av boken *Rebel Journalism. The Writings of Wilfred Burchett* (2009):

I slutet av våren 1980, strax innan jag skulle åka till Kambodja, fick jag ett telefonsamtal från Paris. En bekant, hes röst kom snabbt till saken. "Kan du skjuta upp resan?", sa han. "Jag har hört talas om en lista från Röda khmererna och du står med på den. Jag är orolig för dig."

Att Wilfred Burchett var orolig för en annan människas välbefinnande var inte förvånande;

¹ Burchett hade länge intresserat sig för befrielsekampen i Angola och resten av södra Afrika. På svenska finns hans bok *Angola befriat* (1979)

² Se [Den kinesiska utrikespolitikens utveckling - Några fallstudier](#), för lite utförligare redogörelser för flera av dessa exempel

essensen av mannen låg i det han inte sa. Han nämnde nämligen inte att han själv stod på samma ”lista”, och att han också några veckor tidigare, vid sjuttio års ålder och allvarligt sjuk, hade överlevt ett blodigt bakhåll som Röda Khmerernas mördare hade lagt upp för honom och där hans reskamrat skadades. (Wilfreds underrättelseinformation var lika tillförlitlig som alltid; jag undkom med nöd och näppe ett liknande bakhåll på samma plats där han attackerades. Jag har känt andra modiga reportrar, men jag har inte känt någon annan som under ett halvt sekel av risktagande visat lika stor omtanke om andra och lika stort mod för andras skull.

Han tog risker för att smugla judar ut ur Nazityskland, för att dra amerikanska sårade i säkerhet under Stillahavskriget och för att söka upp krigsfångar i Japan 1945 och berätta för dem att hjälp var på väg; listan är lång. Han utsattes för en rad olika bombningar, från Burma till Korea och Indokina, men behöll ändå sin medkänsla i kombination med en oskuldsfullhet som ibland gränsade till naivitet.

Kinas utrikespolitik

Kinas nuvarande utrikespolitik har varit föremål för bred diskussion över hela världen sedan Angolakrisen.

Som en person som har skrivit om och försvarat den kinesiska revolutionen ända sedan dess början vill jag göra några inledande kommentarer om Pekings nuvarande internationella linje.

Min utgångspunkt är att Kina har gjort och gör misstag i sin utrikespolitik. Ingen regering eller politik kan vara helt korrekt hela tiden.

Ett av de allvarligaste offren för kulturrevolutionen i slutet av 1960-talet var till exempel den kinesiska utrikespolitiken. Utrikesminister Chen Yis karriär – och kanske till och med hans liv – räddades av den kraftfulla försvar som den avlidne premiärministern Zhou Enlai förde för hans räkning. Under en kort period var till och med Zhou praktiskt taget avsatt, vilket ledde till kaos.

Detta var den ultravänsteristiska perioden, som nu kritiserar av kineserna själva för att ha ”gjort revolution genom att bryta diplomatiska förbindelser” – och som bidrog till Kinas isolering. Vid den tiden attackerades Demokratiska republiken Vietnam för att ens överväga fredsförhandlingar med USA. Vid vissa offentliga möten i Kina blev president Ho Chi Minh utskälld för att ha ”sålt ut södern”. En del vietnamesiska diplomater blev till och med fysiskt angripna. De broderliga relationerna med Demokratiska folkrepubliken Korea och de vänskapliga relationerna med det neutrala grannlandet Kambodja äventyrades allvarligt under dessa ultravänsterpolitikernas korta styre.

Förespråkarna för denna felaktiga utrikespolitik straffades hårt efteråt – och efter en lång rad personliga initiativ från premiärminister Zhou kunde skadan repareras.

Allvarliga misstag

En av fördelarna med denna period av ultravänsterdominans i utrikespolitiken var att misstagen snabbt upptäcktes, erkändes och korrigerades. I dag begår Kina enligt min mening allvarliga misstag och sjunker allt djupare i träsket genom att försöka försvara dem.

Många av Kinas vänner har oroats av vad de uppfattar som Pekings avhållsamhet från den internationella diplomatiska och ekonomiska bojkotten av den fascistiska Pinochet-regimen i Chile.

Detta har nu följts av Angola, där Kina har begått ett misstag av extrema dimensioner. Det bristande omdömet när man gav sitt stöd till FNLA under Holden Roberto, långt efter att det

hade erkänts (i Peking liksom på andra håll) att Roberto var en CIA-marionett, har nu förvärrats av falska uppgifter om vad som händer i Angola i dag. Resultatet är ytterligare en mycket allvarlig försämring av Kinas anseende i den afrikanska delen av tredje världen och en allmän brist på förtroende för Kinas version av vad som händer i olika delar av världen.

Det finns inga bevis som tyder på att dessa misstag har något samband med den aktuella ideologiska kampen i Kina, men eftersom en av konsekvenserna av den nuvarande inre situationen har varit att en kommission har inrättats på lika hög nivå som kommunistpartiets centralkommitté för att utreda högerfel, skulle många av Kinas närmaste anhängare dra en suck av lättnad om detta innefattade en översyn av sådana misstag inom utrikespolitiken.

Att till exempel göra bistånd till nationella befrielseströrelser eller vänskap med vissa regeringar beroende av att man fördömer ”den sovjetiska socialimperialismen” innebär en risk att rekrytera världens opportunistiska slodder. Att ställa sådana krav skulle det kinesiska ledarskapet för några år sedan ha betecknat som oacceptabel inblandning i ett lands eller en organisations inre angelägenheter. Men att sådana kriterier har framförts är en öppen hemlighet. Kineserna kan mycket väl hävda att deras motståndare har gjort samma sak i årtal – men en politik som går ut på att ”endast de som fördömer våra fiender är våra vänner” är en mycket dålig grund för utrikespolitik.

Det har lett till misstag som annars är oförklarliga. Sommaren 1971 mottogs till exempel en högnivådelegation från Angolas MPLA mycket väl i Peking. I delegationen ingick MPLA:s president Agostinho Neto och generalsekreterare Lucio Lara. De redogjorde för situationen i sitt land och de tre självständighetsströrelsernas roll.

Premiärminister Zhou och några av hans närmaste medarbetare lyssnade uppmärksamt när de förklarade att UNITA inte var mycket mer än en marionettorganisation för Portugal och att FNLA var en marionett för CIA. När det gällde UNITA visade Zhou Enlai viss reservation, men sade till MPLA-ledarna att om de kunde dokumentera sina anklagelser skulle lämpliga åtgärder vidtas. Om FNLA sade Zhou Enlai: ”Vi vet att Holden Roberto är en självutnämnd agent för den amerikanska imperialismen.”

MPLA-ledarna bad om militärt bistånd, bland annat transporthjälp. Militärt bistånd beviljades omedelbart, men med tanke på Kinas åtaganden i Indokina uppmanades de att söka hjälp med transporter någon annanstans. På den sista dagen av besöket kom dock besked från Zhou Enlai att viss transporthjälp också skulle ingå i det militära biståndet. Allt verkade vara i sin ordning. Men sedan kom ökat bistånd, bland annat militära instruktörer, till Holden Robertos FNLA.

Portugals verktyg

Ett absolut bevis på att UNITA var ett verktyg för den portugisiska neokolonialismen skickades till Peking strax efter den antifascistiska kuppen i Portugal för två år sedan i april. Det kom från PIDE:s hemliga polisarkiv, direkt från en av de ledande personerna inom väpnade styrkorna som hade goda skäl att känna till de hemliga relationerna mellan UNITA-ledaren Jonas Savimbi och det portugisiska högsta befälet i Angola. (Korrespondensen mellan Savimbi och högt uppsatta portugisiska militärer bevisade vad MPLA-ledningen visste av bitter erfarenhet – direkt militärt samarbete mellan Portugal och UNITA i syfte att utplåna MPLA:s väpnade styrkor.)

I maj 1975 var en annan högt uppsatt MPLA-delegation i Peking. Vid denna tidpunkt var premiärminister Zhou Enlai redan inlagd på sjukhus. Diskussionerna fördes med en vice premiärminister (inte Deng Xiaoping) och en vice utrikesminister – båda var närvarande vid mötet fyra år tidigare. De påmindes om Zhou Enlais beskrivning av Holden Roberto och fick frågor hur det var möjligt att biståndet hade intensifierats när det var allmänt känt att detta

bistånd användes i ett försök att utrota MPLA. Fotografiska och andra dokumentära bevis presenterades på FNLA:s grymheter mot MPLA-anhängare i och omkring Luanda sedan Alvoravtalet från den 10 januari 1975.

Reaktionen på detta var uppenbarligen kylig och ett standardsvar var att MPLA skulle följa Alvoravtalet, som Portugal hade undertecknat med de tre rörelserna och som föreskrev en övergångsregering bestående av tre partier fram till självständigheten den 11 november 1975. Tålmodiga förklaringar om att MPLA hade gjort allt för att säkerställa att avtalet följdes strikt, men att FNLA-UNITA-styrkorna – på uppmaning av USA – helt enkelt var fast beslutna att utrota dem, föll för döva öron. Genom de militära instruktörer som Kina hade på Holden Robertos Kinkuzu-bas i Zaire var Peking uppenbarligen väl informerad om både president Mobutus och Holden Robertos verkliga roll.

FNLA:s bistånd avslutades

Kina upphörde med sitt bistånd till FNLA 1975 och drog tillbaka sina militära instruktörer med den lovvärda motiveringen att biståndet hade getts för att hjälpa angolanska folket att bekämpa den portugisiska kolonialismen, men att när självständigheten väl hade uppnåtts var militärt bistånd inte längre nödvändigt och de tre rörelserna borde enas på grundval av Alvoravtalet och upphöra med striderna. Detta var den ståndpunkt som intogs av kinesiska diplomater utomlands med vilka man diskuterade frågan. I princip var det en rättvis och försvarbar ståndpunkt. Liksom i Moçambique och på andra håll – särskilt i Vietnam, Laos och Kambodja – hade Kina gett stöd för att hjälpa folken i Angola, Moçambique och Indokina under deras antiimperialistiska nationella befrielsekamp.

Jag deltog i Alvor-konferensen och avtalet var bra – precis som Parisavtalet om att avsluta kriget i Vietnam. Men det berodde på alla undertecknares goda vilja och uppriktighet. FNLA och UNITA, som fick fullt stöd av USA, uppförde sig precis som Thieu-regimen i Syd-vietnam och utnyttjade Alvoravtalet för att intensifiera sina försök att utplåna MPLA och etablera sig som neokoloniala marionetter. Kina borde ha haft all nödvändig information – och Pekings bästa vänner på stats- och regeringsnivå i Afrika bidrog till att se till att så var fallet – för att känna till att MPLA var de enda som hade en verkligt nationell, helt angolansk, samt en verkligt panafrikansk och internationalistisk ståndpunkt.

Kinas egna erfarenheter av Guomindang, och på andra sidan gränsen i Korea och länderna i Indokina, borde ha varit tillräckliga för att ledningen skulle inse att en överenskommelse mellan patrioter och förrädare är omöjlig. Man kan, som PRR [Republiken Sydvietnams provisoriska revolutionära regering] uppriktigt gjorde med Thieu-regimen i Saigon och MPLA gjorde med FNLA-UNITA i Angola, försöka, om inte annat bara för att visa allmänheten vem som är för nationell enhet och verklig självständighet och vem som är emot det. Men en sådan onaturlig allians kan aldrig fungera på lång sikt. Och den bistra sanningen är att kinesiska vapen i FNLA:s händer inte användes mot portugiserna utan mot MPLA.

Ett misstag leder till ett annat, och den kinesiska versionen av händelserna vid det senaste mötet i FN:s säkerhetsråd, som sammankallades för att undersöka fallet med Sydafrikas aggression mot Angola, är ett utmärkt exempel på detta. För det första strider den mot sanningen och händelseförloppet, som bekräftats av alla ögonvittnen och officiella dokument. För det andra försätter den Kina i den föga avundsvärda positionen att åtminstone delvis frikänna det rasistiska Sydafrika från ansvaret för invasionen av Angola genom att lägga huvudskulden på Sovjetunionen för att ha ”öppnat dörren” för Pretorias aggression.

Låt oss kort gå igenom en faktabaserad tidsplan för händelserna i Angola. För det första hade MPLA kämpat mot den portugisiska kolonialismen sedan början av 1960-talet. Eftersom *Guardian* så ofta har dokumenterat kampen från denna period fram till den antifascistiska

kuppen i Portugal 1974 finns det ingen anledning att återge denna period. Det räcker att säga att MPLA erkändes av praktiskt taget hela världen som den legitima nationella befrielseorganisationen i Angola och hade nära band – som den fortfarande har idag – med PAIGC i Guinea-Bissau, Frelimo i Moçambique och de flesta av världens befrielseorganisationer och progressiva länder. Från början av 1960-talet fick MPLA sovjetiskt bistånd och hjälp från bland annat kubanerna.

MPLA var av goda skäl djupt misstänksamt mot FNLA och UNITA och gick i god tro med på att åtminstone pröva de enhetsförslag som Afrikanska enhetsorganisationen lade fram efter den portugisiska fascismens nederlag – vilket ledde till möjligheten av en enhetsregering när Angolas självständighet skulle utropas i november 1975.

Hemliga transporter

Bläcket hade bokstavligen inte ens hunnit torka på Alvoravtalet innan CIA började sina hemliga leveranser av vapen och pengar till neokolonialisterna i FNLA-UNITA. Den amerikanska regeringen har erkänt detta. Det är helt enkelt inte sant att Sovjetunionen förstörde Alvor-överenskommelsen genom enorma leveranser till en organisation. Sovjetunionen skickade små mängder material till MPLA, som man hade gjort i ett årtionde, men de stora leveranserna skedde först senare under året, när det blev uppenbart att FNLA-UNITA fick massivt stöd från USA, Zaire och Sydafrika. Därefter:

Mars 1975: Trupper från den reguljära zairiska armén invaderade Angola och installerade Holden Roberto som nominell makthavare i Carmona (Uije) och andra städer i norra Angola.

Augusti 1975: Sydafrikanska trupper gick in i Angola från sina baser i det olagligt ockuperade Sydvästra Afrika (Namibia) och upprättade baser i Cuangar och Calai.

23 oktober 1975: Trupper från den reguljära sydafrikanska armén, understödda av en brigad pansarfordon och en artilleribrigad, avancerade 1 600 kilometer norrut innan de stoppades av MPLA-styrkor vid Quevefloden strax söder om Gabela.

7 och 10 november: Trupper från den reguljära zairiska armén, understödda av portugisiska legosoldater och med sydafrikanska pansarbilar i spetsen, avancerar till 25 km från Luanda men slås varje gång tillbaka av MPLA-trupper.

10 och 11 november: MPLA utropar självständighet och upprättar Folkrepubliken Angola. Som en självständig och suverän stat begär Folkrepubliken Angola hjälp från Kuba och Sovjetunionen för att driva tillbaka de sydafrikanska och zairiska trupperna.

Till och med USA har erkänt att sovjetiska vapen till MPLA anlände först efter att Washington i hemlighet hade levererat militär utrustning till ett värde av cirka 32 miljoner dollar till FNLA- och UNITA-styrkorna. Att försvara den sydafrikanska invasionen som en reaktion på sovjetisk-kubansk ”aggression” är att vända upp och ner på fakta. Och det är lika felaktigt och orättvist att beteckna de kubanska trupperna – av vilka många gav sina liv för att förhindra ett sydafrikanskt-zairiskt övertagande av Angola – som ”legosoldater”. Det vore lika absurt att beteckna de kinesiska frivilliga i Koreakriget som ”legosoldater”, eller de kineser som fullgjorde sin internationella plikt genom att hjälpa vietnameserna att hålla sina försörjningslinjer öppna – och försvara dem – under Vietnamkriget.

Det var den kinesiska delegationen vid världskommunistpartiernas möte i Moskva 1957 som korrekt insisterade på att ändra en passage i resolutionsutkastet om att ”revolution inte är något som kan exporteras” för att betona att kontrarevolution inte heller är något som kan exporteras och att det är kommunistpartiernas plikt som innehar statsmakten att ge allt stöd, ”inklusive sitt väpnade folk”, till ett folk som har tagit till revolutionär kamp och är föremål för kontrarevolutionär intervention. Till sin heder upprätthöll Folkets Kina denna princip i

Korea och Vietnam. Till sin heder, upprätthöll Kuba denna princip om internationell solidaritet i Angola. Så kommer historien att se det.

Kinas misstag i Angola härrör från karaktären på dess kamp mot Sovjetunionen. Kina betraktar Sovjetunionen som en fascistisk, kapitalistisk imperialistisk makt som strävar efter världsherravälde, minst lika farlig som USA, om inte värre. En sådan analys kan leda till en politisk återvändsgränd om man inte tar hänsyn till både regionala och globala politiska överväganden och om man inte objektivt förstår alla de olika och ofta motstridiga konkreta förhållandena.

Pekings misstag i Angola byggde på antagandet att den huvudsakliga motsättningen i regionen var mellan de båda supermakternas imperialistiska intressen – med Sovjetunionen som det största hotet – och att allt annat skulle underordnas för att förhindra Moskva från att få fotfäste i Angola genom MPLA. Den verkliga motsättningen fanns mellan de neokoloniala krafterna, som stöddes av USA, Sydafrika och Zaire, och det angolanska folkets strävan efter självständighet, befrielse och socialt framsteg, som leddes av MPLA och stöddes av praktiskt taget alla progressiva regeringar och rörelser i Afrika och hela världen.

Rädslan för en möjlig sovjetisk dominans i södra Afrika – en fråga som jag tror att de afrikanska folken är fullt beredda att avgöra själva i sitt eget intresse – förde Kina in i en omöjlig situation där det objektivt sett kompromissade med sitt stöd för en befrielsekamp och äventyrade sitt betydande anseende bland progressiva afrikanska nationer.

En logisk följd av att se supermakternas maktkamp som överordnad överallt, eller att betrakta Moskva på ett odialektiskt sätt, är att i slutändan dra slutsatsen att alla som accepterar sovjetiskt bistånd är misstänkta och att allt som Sovjetunionen gör automatiskt måste fördömas.

Lyckligtvis tillämpades inte detta kriterium under Vietnamkriget, och vietnameserna kunde dra nytta av både kinesiskt och sovjetiskt bistånd och behålla vänskapen med båda länderna – något som MPLA mycket gärna skulle vilja.

I Angola var Kina tvunget att omforma fakta för att de skulle passa in i dess teorier, istället för att anpassa teorierna efter fakta. Så får vi veta av den kinesiska nyhetsbyrån Xinhua att trupper ”under sovjetiskt befäl [förmodligen kubanerna] har massakrerat 150 000 angolanska och försatt det angolanska folket i en fruktansvärd situation genom plundring och rov”. Detta är nonsens, oavsett hur många gånger det upprepas utomlands av så kallade vänner till Kina som – enligt min mening – om de verkligen var vänner till Kina skulle hjälpa sina vänner att rätta till sina fel.

Jag var i Angola i fem veckor från den 7 februari och reste mycket i vad som ansågs vara FNLA:s och UNITA:s huvudfästet. Jag önskar bara att mina kollegor från Xinhua, vars professionella kompetens jag har beundrat på många antiimperialistiska slagfält där vi har varit tillsammans, hade varit med mig i Angola (eller tidigare i Portugal, men det är en annan fråga). Det är en bevisbar sanning att många av Kinas fakta om Angola inte stämmer överens med verkligheten.

Det angolanska folket vet bara alltför väl vem som ägnade sig åt plundring, rövarstrålar och massakrer! Det var just FNLA- och UNITA-trupperna och de från Zaire och Sydafrika samt de europeiska legosoldaterna som utgjorde samhällets verkliga avskum. Och det finns en allmän beundran för det exemplariska, revolutionära uppträdandet hos de kubanska trupperna, varav de flesta är svarta vars förfäder var slavar från Angola.

Kina har uttryckt oro – precis som man gjorde när det gällde Vietnam – för att priset för sovjetiskt bistånd skulle bli sovjetiska militärbaser. Men det finns inga sovjetiska baser i Vietnam – även om Moskva utan tvekan gärna skulle ha ärvt de enorma marinbaskomplex

som USA byggde i Danang och Camranh Bay. Angola är, precis som Vietnam, medlem i de alliansfria nationerna. Och Angolas konstitution förbjuder uttryckligen alla utländska militärbaser, en ståndpunkt som president Neto har upprepat många gånger.

Det skulle vara en stor lättnad för Kinas mest uppriktiga vänner att veta att man i den pågående översynen av den inhemska politiken också kommer att se över vissa delar av utrikespolitiken. Mina tankar går tillbaka flera år i tiden, till Folkets stora hall i Peking, när jag hörde Zhou Enlai svara på en fråga: ”Om det genom egen erfarenhet står klart att det man gör inte är rätt, då bör man ändra sig ...” Kinas politik i Angola och vissa andra områden har hamnat på fel spår och bör bringas i överensstämmelse med Kinas egna uttalade principer om internationell proletär solidaritet. De bör ändras.

Lästips

Kina och konflikten med Vietnam:

Stig Eriksson och Martin Fahlgren: [Den kinesiska utrikespolitikens utveckling](#) (på MIA)

Martin Fahlgren: [Rötterna till konflikten mellan Kina och Vietnam](#)

Ben Kiernan: [Pol Pot-regimen – slutet](#)

John Pilger: [Den långa hemliga alliansen – Uncle Sam och Pol Pot](#)

Maud Sundqvist: [Vietnam – Kampuchea](#)

[De socialistiska krigen](#). En antologi om konflikten i Sydostasien 1979.

[Konflikten mellan Kampuchea/Kina och Vietnam](#) (där ingår två artiklar av Burchett).

Den australienske journalisten Wilfred Burchett har skrivit flera böcker om Kina, Indokina, Angola m m, varav en del finns i svensk översättning.

Om Kina: [Vändpunkt i Kina](#) (1952), *Arbete och liv i Kina* (ihop med Rewi Alley (eng. utgåva 1974, svensk 1976)

Om Vietnam/Indokina: *Det andra Indokinakriget: Laos och Kambodja* (1971), *Vietnam visar vägen* (1974) och, [Saigon är befriat!](#) (1976).

Sedan befrielseerörelserna i Indokina segrat 1975, uppstod en ny väpnad konflikt mellan Vietnam och Kampuchea, där kineserna stödde Pol Pot, som såg Vietnam som en farlig historisk fiende och tidigt inledde attacker på vietnamesiska gränsområden. Efter årtal av sådana konfrontationer invaderade vietnamesernas Kampuchea och störtade Pol Pot. Kineserna svarade med att invadera norra Vietnam. Detta behandlar Burchett i boken *The China Cambodia Vietnam Triangle* (1981) – för ett utdrag, se [Genèvekonferensen 1954](#).